

Postępowanie cywilne – etap związany z przygotowaniem sprawy do rozpoznania

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

Przedmowa

Prawidłowe przygotowanie sprawy do rozpoznania nie tylko umożliwia sprawne przeprowadzenie postępowania rozpoznawczego, ale także określa ramy, w których podejmowane będą czynności organów oraz stron (uczestników) postępowania cywilnego. Na mocy zmian wprowadzonych do Kodeksu postępowania cywilnego w związku z wejściem w życie ustawy z 4.7.2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw¹, w Dziale II regulującym postępowanie przed sądami I instancji dodano nowy Rozdział 2A „Organizacja postępowania” (art. 205¹–205¹² KPC). Przedmiotowe przepisy poza organizacją postępowania *sensu stricto* określają także zasady i sposoby gromadzenia materiału procesowego. Powyższa regulacja w założeniach miała usprawnić i przyspieszyć przebieg postępowania cywilnego, a oparta została na następujących zasadniczych założeniach:

- 1) postępowanie sądowe podlega planowaniu;
- 2) podstawą planu jest znajomość stanowisk wszystkich stron (*audiatur et altera pars*);
- 3) rozprawa jest prowadzona tylko w razie rzeczywistej potrzeby (prawa do sądu nie utożsamia się już z prawem do rozprawy).

Przygotowanie i zaplanowanie rozprawy stanowi złożone zagadnienie, ponieważ obejmuje kilka kwestii związanych z:

- 1) czynnościami stron i sądu zmierzającymi do przygotowania rozprawy;
- 2) obligatoryjną odpowiedzią na pozew oraz możliwością wydania wyroku zaocznego w następstwie bierności pozwanego, przez którą rozumie się także niezajęcie przez pozwanego stanowiska odnośnie do żądań zgłoszonych przez powoda;
- 3) wymianą pism przygotowawczych oraz jednoznacznym określeniem twierdzeń i dowodów na ich poparcie;
- 4) obligatoryjnym wyznaczaniem posiedzeń przygotowawczych;
- 5) dążeniem do ugodowego zakończenia sporu;
- 6) sporządzeniem planu rozprawy;
- 7) przebiegiem rozprawy według planu i rozstrzygnięcia sprawy na jednym terminie rozprawy;
- 8) ograniczeniami czasowymi w przedstawianiu twierdzeń i dowodów (koncentracją materiału procesowego).

¹ Dz.U. z 2019 r. poz. 1469.

W ramach niniejszego opracowania zostały omówione powyższe zagadnienia z perspektywy czynności procesowych podejmowanych przez sąd oraz strony (uczestników) postępowania cywilnego.

Wskazane powyżej zmiany przepisów Kodeksu postępowania cywilnego odnoszące się do organizacji postępowania cywilnego wpłynęły na system prekluzji dowodowej oraz skutkowały zwiększeniem czynności stron, których celem jest koncentracja materiału procesowego, m.in. poprzez zobowiązanie stron do przedstawienia wszystkich twierdzeń na ich poparcie już na wstępnym etapie postępowania cywilnego. Pozwala to stronie na zapoznanie się z twierdzeniami strony przeciwnej i ustosunkowanie się do nich na wczesnym etapie postępowania, przez co ułatwia pertraktacje ugodowe oraz ogranicza asymetrię informacji między stronami.

Analizę przebiegu postępowania w celu przygotowania rozprawy rozpoczęto od zdefiniowania pojęcia postępowania cywilnego, jego rodzajów i trybów. Zrozumienie istoty postępowania cywilnego, jego funkcji i celów ma fundamentalne znaczenie dla czynności podejmowanych przez organy i strony (uczestników) postępowania cywilnego. W rozdziale pierwszym opisane zostały czynności, jakie podejmowane są przez organy postępowania związane z badaniem trybu oraz relacji pomiędzy poszczególnymi rodzajami postępowań cywilnych. Wyjaśnienie sposobu ukształtowania powiązań wewnątrzsystemowych pomiędzy rodzajami postępowań cywilnych umożliwia dokonanie oceny, czy dany element systemu postępowania cywilnego wyłącza zastosowanie innego rodzaju postępowania cywilnego (tzw. zasada wyłączności), ewentualnie czy w celu załatwienia danej sprawy cywilnej można lub też należy zastosować w sposób jednoczesny lub następczy kilka elementów tego systemu (tzw. zasada kumulacji)². Drugi rozdział przedstawia poszczególne etapy postępowania cywilnego. Z kolei w rozdziale trzecim podjęto kwestie dotyczące pojęcia i rodzajów czynności procesowych. Czwarty rozdział zawiera analizę poszczególnych czynności podejmowanych przez organy postępowania cywilnego w celu organizacji postępowania. Przedstawiono w jaki sposób organy procesowe mogą wykorzystać istniejącą regulację do usprawnienia i przyspieszenia przebiegu postępowania. Natomiast w rozdziale piątym dokonano oceny przepisów odnoszących do organizacji postępowania cywilnego z perspektywy ekonomicznej teorii procesu sądowego oraz kosztów społecznych sporów sądowych. W ramach tego rozdziału opisano, w jaki sposób wykorzystać instytucje procesowe związane z organizacją postępowania, aby skłonić strony do zawarcia ugody oraz ograniczyć koszty administracyjne sporów sądowych. Wyjaśnione zostało również, w jaki sposób prawidłowa organizacja postępowania cywilnego zmniejsza ryzyko ewentualnych błędnych rozstrzygnięć, a tym samym ogranicza koszty społeczne nieprawidłowych rozstrzygnięć.

Opracowanie ma na celu zwrócenie uwagi na to, które z istniejących instytucji procesowych, z uwzględnieniem wykładni funkcjonalnej i dynamicznej przepisów prawa,

² S. Cieslak, Powiązania wewnątrzsystemowe w postępowaniu cywilnym, Warszawa 2013, s. 128.

Przedmowa

mogą usprawnić przebieg postępowania cywilnego i zwiększyć jego efektywność. Nawet poprawne regulacje prawne mogą nie sprostać oczekiwaniom, jeśli nie będą prawidłowo stosowane, a także kiedy nie będą dostosowywane do stale zmieniających się przepisów prawa materialnego oraz rzeczywistości społeczno-gospodarczej. Autorzy mają nadzieję, że opracowanie pomoże wpłynąć na postrzeganie i wykładnię wprowadzonych regulacji prawnych związanych z przygotowaniem sprawy cywilnej do merytorycznego rozpoznania.

*Izabella Gil
Adrian Borys*

[Przejdź do księgarni →](#)

ksiegarnia.beck.pl